

Zpráva o realizaci protidrogové politiky v Olomouckém kraji v roce 2013

Zpracovala: Mgr. Zuzana Starostová, krajský protidrogový koordinátor

Odkaz na internetovou prezentaci Olomouckého kraje věnovanou protidrogové prevenci:

<http://www.kr-olomoucky.cz/protidrogova-prevence-cl-85.html>

Obsah

1	Drogová scéna – situace v Olomouckém kraji.....	3
2	Koordinace protidrogové politiky	7
2.1	<i>Institucionální zajištění.....</i>	7
2.1.1	Krajské institucionální zajištění koordinace	7
2.1.2	Místní zajištění koordinace protidrogové politiky Olomouckého kraje	8
2.2	<i>Strategické dokumenty protidrogové politiky Olomouckého kraje.....</i>	10
	Hodnocení strategických dokumentů/protidrogové politiky kraje.....	11
2.3	<i>Další významné aktivity v oblasti protidrogové politiky v r. 2013 na krajské i místní úrovni.....</i>	12
3	Finanční zajištění služeb pro uživatele drog.....	13
	<i>Rozpočtové výdaje na protidrogovou politiku v kraji</i>	13
3.1	<i>Způsob financování služeb Olomouckým krajem.....</i>	13
3.2	<i>Způsob zajištění financování protidrogových služeb ze strany obcí</i>	15
3.3	<i>Financování služeb evropskými fondy.....</i>	17
4	Služby poskytované uživatelům drog a osobám ohroženým drogami	18
4.1	<i>Specifická primární prevence</i>	18
4.2	<i>Oblast snižování rizik spojených s užíváním drog</i>	21
	Služby v oblasti snižování rizik spojených s problémovým užíváním drog.....	21
4.3	<i>Oblast léčby a resocializace</i>	23
	Služby v oblasti léčby a resocializace	23
5	Změny v poskytování služeb	27

1 Drogová scéna – situace v Olomouckém kraji

Realizace protidrogové politiky v Olomouckém kraji v roce 2013 se opírala o významný dokument - Strategický protidrogový plán Olomouckého kraje na období 2011 – 2014, který byl schválen usnesením Zastupitelstva Olomouckého kraje č. UZ/19/39/2011 ze dne 22. 4. 2011.

K zajištění vertikální i horizontální koordinace protidrogové politiky v Olomouckém kraji přispívala činnost krajského protidrogového koordinátora, který pracuje na odboru zdravotnictví Krajského úřadu Olomouckého kraje a je podřízen přímo vedoucímu odboru.

Důležitá je také činnost Komise pro prevenci kriminality a drogových závislostí, která je poradním orgánem Rady Olomouckého kraje.

V oblasti protidrogových služeb nevznikl v roce 2013 v Olomouckém kraji žádný zcela nový program. Od počátku roku 2013 jsou terénní programy v obcích Šumperského regionu poskytovány Sdružením Podané ruce, o. s. pod názvem „Terénní programy Šumpersko“.

K 31. 3. 2012 byl, zejména z finančních důvodů, ukončen provoz Kontaktního centra v Hranicích (poskytovatel o. s. KAPPA – HELP).

V Hranicích zůstalo pouze kontaktní místo, využívané pro terénní programy pro uživatele návykových látek téhož poskytovatele.

V roce 2013 nebyla v Olomouckém kraji provedena žádná studie, která by se zabývala užíváním drog v obecné i školní populaci, ani např. v prostředí zábavy a nočního života.

Na drogové scéně Olomouckého kraje opět výrazně převládalo zneužívání pervitinu jako primární drogy. U většiny klientů je tato primární droga kombinována se zneužíváním alkoholu, marihuany, sezónních drog (surové opium, lysohlávky) a léků.

V komunitě Olašských Romů v Prostějově se objevuje zneužívání substituce.

Stoupá počet patologických hráčů. Počet uživatelů opiátů je tradičně nízký, heroin je zneužíván v malé míře. Nejvíce uživatelů heroinu a přírodního opia uvádí Přerovsko. Na Přerovsku se sezónně, v závislosti na dozrávání makovic na místních zemědělských plochách, vyskytuje velká skupina uživatelů opia.

Velkým problémem v celé populaci stále zůstává zneužívání alkoholu.

Také dle sdělení toxikologického týmu policie ČR jsou trendy stejné jako v předešlých letech. Toxikomani neustále jezdí do Polska pro léčiva s obsahem pseudoefedrinu.

Jako nový fenomén lze uvést vietnamskou komunitu, která se i v našem kraji mimo pěstování indoor konopí začala zabývat rovněž výrobou a distribucí metamfetaminu.

Údaje o počtu pachatelů přestupků projednaných v r. 2013 podle § 30, odst. 1, písm. j) zákona č. 200/1990 Sb. poskytly všechny obce s rozšířenou působností kromě Litovle a Prostějova.

Počet pachatelů přestupků projednaných v r. 2013 podle § 30, odst. 1, písm. j) zákona č. 200/1990 Sb. v rozdělení podle věku pachatele a druhu drogy:

Přestupky držení drog § 30 odst. 1, písm. j	Věk osoby	
	Do 18 let	Přes 18 let
Konopné drogy	2	32
Pervitin		7
Extáze		
Heroin		
Kokain		
Subutex/Suboxone		
Houby obsahující OPL		1
Jiná OPL		1
Celkem osob	2	37

Poznámka: "Celkem osob" nemusí být součtem osob ve sloupci, protože jedna osoba mohla být sankcionována za držení více drog zároveň. Např. 1 osoba, která byla sankcionována zároveň za držení konopných drog, pervitinu a extáze, bude vykázána v každém řádku podle typu drogy, ale jen jednou v řádku „Celkem osob“.

Počet pachatelů přestupků **projednaných** v r. 2013 podle § 30, odst. 1, písm. k) zákona č. 200/1990 Sb. podle věku pachatele a druhu drogy:

Přestupky pěstování rostlin a hub § 30 odst. 1, písm. k	Věk osoby	
	Do 18 let	Přes 18 let
Rostliny konopí	1	13
Jiné rostliny nebo houby obsahující OPL		
Celkem osob	1	13

Poznámka: "Celkem osob" nemusí být součtem osob ve sloupci, protože jedna osoba mohla být sankcionována za držení více drog zároveň. Např. 1 osoba, která byla sankcionována zároveň za držení konopných drog, pervitinu a extáze, bude vykázána v každém řádku podle typu drogy, ale jen jednou v řádku „Celkem osob“.

V Olomouckém kraji není otevřen žádný kamenný obchod, ve kterém by byly prodávány syntetické drogy. Tyto drogy, případně semena cannabisu s vybavením a návodem pro pěstování, jsou nabízeny prostřednictvím e-shopů.

Ve službách Kontaktní centrum v Olomouci a Terénní programy Olomouc došlo k výraznému zvýšení počtu klientů, kontaktů i vyměněných stříkaček. Vykázané počty jsou ve většině sledovaných údajů nejvyšší za dobu fungování obou služeb.

Dle statistických údajů poskytovaných každoročně Hygienickou stanicí hl. m Prahy v její Výroční zprávě ale došlo v roce 2013 v Olomouckém kraji celkově k mírnému poklesu incidence uživatelů drog – žadatelů o léčbu. Bylo hlášeno 416 nově evidovaných žadatelů o léčbu, což v celorepublikovém srovnání řadí Olomoucký kraj na 3. místo. Ve věkové skupině 15 – 39 let Olomoucký kraj zaujímá v České republice také 3. místo. V této věkové skupině bylo hlášeno 403 nově evidovaných žadatelů o léčbu.

Incidence na 100 000 obyvatel v Olomouckém kraji oproti roku 2012 poklesla – na 65,2/100 000 obyvatel. Ve věkové skupině od 15 do 39 let je 183,8 na 100 000 obyvatel.

Počet všech léčených uživatelů drog se v roce 2013 také snížil na 837 (z toho 804 ve věkové skupině od 15 do 39 let).

V prevalenci na 100 000 obyvatel se Olomoucký kraj zařadil na 4. místo v České republice – 131,3 na 100 000 obyvatel (Hygienická stanice hl. m Prahy, 2013).

Služby a zařízení pro uživatele drog nevedou záznamy o příslušnosti klienta či pacienta k etnické menšině, či zda je jiné národnosti. Přesto lze říci, že jsou známa určitá specifika – zejména zneužívání opiátů mezi Olašskými Romy na Prostějovsku. V Olomouckém kraji je mnoho sociálně vyloučených lokalit, v nich jsou poskytovány služby zaměřené spíše na sociální začleňování. V některých probíhají i terénní programy pro uživatele drog, např. v Přerově, Kojetíně a na Jesenicku.

Počet infekční onemocnění v souvislosti s užíváním drog v Olomouckém kraji zůstává i v roce 2013 velmi nízký, jde jen o několik případů. Skutečný počet nezachycených případů může být mnohem vyšší.

V roce 2013 bylo nahlášeno celkem 51 případů intoxikace drogami, z toho 21 případů představovalo intoxikaci sedativy nebo hypnotiky, v 8 případech se jednalo o intoxikaci pervitinem a v 9 případech jinými drogami nebo léky.

V Přerovském regionu se opět uskutečnil monitoring lékáren, v rámci kterého bylo zjištěno, že nejčastěji si chodí do lékáren kupovat injekční stříkačky uživatelé drog v Lipníku nad Bečvou, kde převládá skrytá populace uživatelů návykových látek. V tomto městě je také mnohem více než jinde rozšířeno užívání syntetické drogy Funky.

V Prostějově i v Přerově také probíhala v některých lékárnách v omezené míře distribuce injekčních stříkaček.

Klientům byly dostupné všechny typy odborné péče dle § 20 odst. 2 zákona č. 379/2005 Sb. kromě stacionárních programů.

Výrazný nárůst zájmu klientů ve výkonu trestu po propuštění z vězení nebo z výkonu ochranné léčby o své služby zaznamenala služba „Program práce s klienty v konfliktu se zákonem“.

V rámci podpory začleňování do běžného života se mohli klienti Doléčovacího centra organizace P-centrum zapojit do mezinárodního projektu „Restart“, který jim nabízel pomoc v nalezení a udržení zaměstnání. Projekt byl ukončen 30. 9. 2013.

V září 2013 byl v Olomouci otevřen sociální podnik - kavárna „Naše café“, který také podporuje klienty Doléčovacího centra organizace P-centrum v začlenění do pracovního procesu. Klientům Doléčovacího centra jsou k dispozici 4 pracovní místa na dobu půl roku, která jim umožní získat a udržet pracovní návyky a sociální dovednosti.

Klienti Doléčovacího centra Restart neziskové organizace Darmoděj v Jeseníku měli možnost využít nabídky projektu „Pomoc sociálně vyloučeným osobám s uplatněním na trhu práce“ a „Pracovní centrum Posádka“.

Všechny výše uvedené projekty byly podpořeny z Evropského sociálního fondu – Operační program lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ).

2 Koordinace protidrogové politiky

2.1 Institucionální zajištění

2.1.1 Krajské institucionální zajištění koordinace

Krajský protidrogový koordinátor

Funkce protidrogového koordinátora Olomouckého kraje byla zřízena k 15. 9. 2001, a to od počátku v úvazku 1,0. Od 1. 7. 2002 pracuje na odboru zdravotnictví Krajského úřadu Olomouckého kraje a je podřízen přímo vedoucímu odboru. Zajišťuje vertikální i horizontální koordinaci protidrogové politiky v Olomouckém kraji.

Komise pro prevenci kriminality a drogových závislostí

Komise je poradním orgánem Rady Olomouckého kraje. Zabývá se otázkami prevence kriminality, protidrogové politiky a primární prevence rizikového chování ve školství. Má 15 členů a setkává se 6 x ročně.

Po volbách do zastupitelstev krajů v roce 2012 začala komise pracovat v novém složení. Její členové byli jmenováni Radou Olomouckého kraje - usnesení č. UR/3/12/2012 ze dne 19. 12. 2012.

Tajemníkem komise je manažer prevence kriminality Bc. Michal Poláček.

Seznam členů komise a kontakt na jejího tajemníka je umístěn na webových stránkách Olomouckého kraje:

<http://www.kr-olomoucky.cz/komise-pro-prevenci-kriminality-a-drogovych-zavislosti-cl-1250.html>

Horizontální koordinace protidrogové politiky Olomouckého kraje

Krajská protidrogová koordinátorka spolupracuje s manažerem prevence kriminality, koordinátorem pro národnostní menšiny a romské záležitosti, metodikem prevence rizikového chování, zdravotnictvím i policií. Spolupráce je dobrá, probíhá v různé intenzitě a má různé formy, včetně spolupráce při přípravě strategií.

Krajská protidrogová koordinátorka je také aktivně zapojena do Komunitního plánování sociálních služeb v Olomouci, pracovní skupina „Občané ohrožení drogou“, a do projektu Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Olomouckém kraji, pracovní skupina „Osoby ohrožené návykovým jednáním“. Dále je členkou

pracovní skupiny pro prevenci kriminality (pracovní skupina ad hoc) a realizačně – manažerského týmu Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb.

V rámci pracovní skupiny „Osoby ohrožené návykovým jednáním“ Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb v Olomouckém kraji dochází k pravidelnému společnému setkávání zástupců neziskových organizací působících v oblasti protidrogové prevence a krajské protidrogové koordinátorky. Pracovní skupina se setkává jednou měsíčně.

Do protidrogové politiky v Olomouckém kraji je zapojena řada institucí, organizací a odborníků z různých oblastí protidrogové prevence.

2.1.2 Místní zajištění koordinace protidrogové politiky Olomouckého kraje

V Olomouckém kraji je 5 okresů (Jeseník, Olomouc, Prostějov, Přerov, Šumperk) se 13 obcemi s rozšířenou působností. Kontaktní pracovník byl určen v 17 obcích. Výměna informací, řešení problémů a konzultace probíhají elektronickou cestou i osobním kontaktem. Služby pro uživatele drog poskytované neziskovým sektorem jsou součástí komunitního plánování obcí a jejich zástupci se přímo podílí na vytváření komunitních plánů sociálních služeb.

Žádná z obcí Olomouckého kraje nemá zpracován samostatný dokument pro oblast protidrogové politiky, ani o její realizaci nevydává samostatnou výroční zprávu. Problematika osob zneužívajících návykové látky a hazardních hráčů je začleněna do komunitních plánů rozvoje sociálních služeb jednotlivých obcí – je to jedna z cílových skupin.

Kontaktní pracovníci obecních úřadů – protidrogová prevence

ADRESA MÚ	KONT. PRAC.	ODBOR	TELEFON	E-MAIL
MÚ Šumperk, Lautnerova 1, 787 01	Kudláčková Eva, DiS.	Odbor sociálních věcí	583 388 814	eva.kudlackova@musumperk.cz
MÚ Javorník, Nám. Svobody 134, 790 70	Stoupalová Simona	Odbor tajemníka	584 458 789	socialni.stp@mujavornik.cz
MÚ Mohelnice, U Brány 2, 789 85	Fričarová Eva	Odbor sociálních věcí – vedoucí	583 452 163	fricarovae@mu-mohelnice.cz
Magistrát města Olomouce, Kosmonautů 10, 779 11	Fritscherová Jarmila, PhDr.	Odbor sociálních služeb a zdravotnictví	583 212 168, 777 977 182	jarmila.fritscherova@mmol.cz
MÚ Jeseník, Masarykovo nám.1/167, 790	Kovalčík Jiří, Bc.	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví	584 498 464	jiri.kovalcik@mujes.cz

MÚ Zlaté Hory, Nám. Svobody 80, 793 76	Zondlaková Alena, Bc., DiS.	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví	584 453 059	alena.zondlakova@zlatehory.cz
MÚ Prostějov, Nám. T.G. Masaryka 131/12, 796 01	Petrželová Gabriela, Bc.	Odbor sociálních věcí	582 329 341	gabriela.petrzelova@mestopv.cz
MÚ Šternberk, Horní nám. 16, 785 01	Zajacová Jitka, Ing.	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví, vedoucí	585 086 527 mobil: 725 765 695	zajacova@sternberk.cz
MÚ Uničov, Masarykovo nám. 1, Uničov, 783 91	Kovařík Josef.	Odbor obrany a krizového řízení	585 088 331	jkovarik@unicov.cz
MÚ Zábřeh, Nám. Osvobození 345/15, 789 01	Paclíková Michaela, Mgr.	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví	583 468 129	paclikova@muzabreh.cz
MÚ Konice, Na Příhonech 405 , 798 52	Koudelková. Hana, Bc.	Vedoucí odboru soc. věcí	582 401 471	hana.koudelkova@konice.cz
MÚ Litovel, nám. Přem. Otakara 778, 784 01	Rozehnalová Zuzana.	Odbor sociální a správní,	585 153 231	kurator@mestolitovel.cz
MÚ Hanušovice, Hlavní ulice 92, 788 33	Sedlmayerová Milena, Mgr.	Odbor sociální, vedoucí	583 231 284 584 453 059	podatelna@mu-hanusovice.cz
MÚ Hranice, Pernštejské nám. 1, 753 37	Škapová Martina	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví	581 828 440	martina.skapova@mesto-hranice.cz
Magistrát města Přerova, Nám. T.G.M. 2, 750 11	Buš Boleslav	Odbor sociálních služeb a zdravotnictví	581 268 793	boleslav.bus@prerov.eu
MÚ Kojetín, Masarykovo nám. 20, 752 01	Přehnalová Alice	Odbor sociálních věcí	581 277 437	a.prehnalova@radnice.kojetin.cz
MÚ Lipník nad Bečvou náměstí T.G. Masaryka 89, 751 31	Mainušová Jana, DiS.	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví		mainusova@mesto-lipnik.cz

2.2 Strategické dokumenty protidrogové politiky Olomouckého kraje

Realizace protidrogové politiky v Olomouckém kraji v roce 2012 se opět opírala o významný dokument - **Strategický protidrogový plán Olomouckého kraje na období 2011 – 2014**, který byl schválen usnesením Zastupitelstva Olomouckého kraje č. UZ/19/39/2011 ze dne 22. 4. 2011.

Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Olomouckém kraji pro roky 2011 - 2014, cílová skupina „*Osoby ohrožené návykovým jednáním*“.

Protidrogová koordinátorka je manažerkou této pracovní skupiny a zároveň i členkou realizačně - manažerského týmu pro Střednědobý plán.

Cíle **Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb v Olomouckém kraji pro roky 2011 - 2014**“, cílová skupina „*Osoby ohrožené návykovým jednáním*“:

Cíl 1: Udržení a rozvoj stávajících terénních, ambulantních a pobytových sociálních služeb pro osoby ohrožené návykovým jednáním v Olomouckém kraji

Cíl 2: Vydefinování nástrojů řešení problematiky patologického hráčství na území Olomouckého kraje

Cíl 3: Monitorování skryté populace uživatelů návykových látek

Podrobnosti lze nalézt na webových stránkách Olomouckého kraje:

<http://www.kr-olomoucky.cz/clanky/dokumenty/1373/strednedoby-plan-rozvoje-socialnich-sluzeb-v-olomouckem-kraji-pro-roky-20112014.pdf>

Strategie prevence kriminality Olomouckého kraje na období 2013 – 2016 byla schválena usnesením rady Olomouckého kraje UZ/26/38/2012 ze dne 21. září 2012.

Výchozí částí této strategie je bezpečnostní analýza území kraje, institucionální analýza a sociodemografická analýza, určuje cíle a priority v oblasti prevence kriminality, které mohou přispět k eliminaci kriminálně rizikových jevů. Oblast protidrogové prevence se v tomto dokumentu, jako jedna z dalších oblastí přispívající k řešení sociálně patologických jevů, v materiálu objevuje pouze v popisu organizační struktury kraje a v rámci popisovaných dotačních titulů kraje. Cíleně se oblast protidrogové prevence v záměrech a prioritách strategie prevence kriminality, s odkazem na svou vlastní samostatnou strategii, neobjevuje.

Podrobné údaje lze nalézt:

<http://www.kr-olomoucky.cz/prevence-kriminality-cl-292.html>

Krajský plán primární prevence na léta 2013 – 2014 schválila Rada Olomouckého kraje na své schůzi dne 11. 9. 2012 s účinností dokumentu od 1. 1. 2013.

Tento dokument má charakter krajské strategie primární prevence, ačkoliv byl vytvořen z popudu MŠMT ČR, které jeho existenci v kraji podmínilo možnost čerpat finanční prostředky v rámci dotačního řízení na podporu projektů primární prevence. Dokument obsahuje zejména analýzu poskytovatelů a úrovně služeb v kraji v oblasti primární prevence, zachycuje sociálně-ekonomicko-demografická východiska, definuje hlavní priority v oblasti výkonu primární prevence na dvouleté období a z těchto priorit pak odvozuje dílčí cíle a podcíle, včetně kvantifikace způsobů a náležitostí jejich plnění.

Oblast primární prevence je součástí také **Strategického protidrogového plánu Olomouckého kraje na období 2011 – 2014**.

Podrobné údaje lze nalézt:

<http://www.kr-olomoucky.cz/strategie-a-metodiky-v-oblasti-primarni-prevence-cl-398.html>

Hodnocení strategických dokumentů/protidrogové politiky kraje

Strategický protidrogový plán Olomouckého kraje na období 2011 – 2014

Strategický protidrogový plán je vyhodnocován po ukončení období platnosti, v roce 2013 nebylo jeho hodnocení realizováno.

Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Olomouckém kraji pro roky 2011 - 2014

Plnění dokumentu Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Olomouckém kraji je monitorováno 1x ročně. Je vyhodnocováno naplnění jednotlivých opatření cílů Střednědobého plánu.

V rámci realizace Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb v Olomouckém kraji je zřízena stálá pracovní skupina č. 6 – „Osoby ohrožené návykovým jednáním“.

Jejími členy jsou převážně vedoucí služeb pro uživatele návykových látek a pracovníci veřejné správy, kteří se touto cílovou skupinou zabývají. Pracovní skupina se schází 1x měsíčně.

Seznam členů pracovní skupiny je umístěn na webových stránkách Olomouckého kraje.

2.3 Další významné aktivity v oblasti protidrogové politiky v r. 2013 na krajské i místní úrovni

Název aktivity	Realizátor	Cílová skupina	Popis aktivity
Workshop – téma patologické hráčství	Olomoucký kraj	pracovníci sociálních a zdravotních služeb pro uživatele návykových látek v Olomouckém kraji, pracovníci veřejné správy	problematika patologického hráčství a škodlivého užívání alkoholu
Konference „Skrytá a odkrytá populace uživatelů návykových látek“	Olomoucký kraj	odborníci - zdravotníci pracovníci, pracovníci v sociálních službách, zaměstnanci veřejné správy, psychologové a pedagogové	problematika patologického hráčství a škodlivého užívání alkoholu
Bílovodecké psychiatrické dny	Psychiatrická nemocnice M. Oranžské v Bílé Vodě	odborníci - zdravotníci pracovníci, pracovníci v sociálních službách, psychologové, psychiatři	problematika zneužívání návykových látek, nelátkové závislosti, supervize, odborná témata
Den otevřených dveří - Ambulance adiktologie a Terénní programy Olomouc	Sdružení Podané ruce, o.s.	laická i odborná veřejnost	
Kulatý stůl „Jak zajistit péči pro hráče závislé na hazardu?“	EDAD agentura s.r.o.	odborníci, pracovníci veřejné správy, pracovníci v sociálních službách, zdravotníci	diskuse u „kulatého stolu“ – problematika patologického hráčství

3 Finanční zajištění služeb pro uživatele drog

V roce 2013 nebyla provedena analýza finančních potřeb drogových služeb kraje.

Rozpočtové výdaje na protidrogovou politiku v kraji

Kromě rozpočtových a příspěvkových organizací zřizovaných státem, krajem nebo obcemi (sociální oblast, zdravotnictví, školství), jsou v oblasti protidrogové politiky Olomouckého kraje nejvýznamnějšími subjekty nestátní neziskové organizace. Jejich činnost je zajištěna financováním převážně ze státního rozpočtu, z rozpočtu Olomouckého kraje a z rozpočtů obcí.

3.1 Způsob financování služeb Olomouckým krajem

Olomoucký kraj každoročně vyhlašuje dotační program pro oblast protidrogové prevence, v roce 2013 to byl **Dotační program Olomouckého kraje pro oblast protidrogové prevence pro rok 2013**.

V jeho rámci obdržely neziskové organizace působící v oblasti sekundární a terciární protidrogové prevence v Olomouckém kraji **2 500 000 Kč** z rozpočtu Olomouckého kraje.

Organizace také mohly získat menší finanční prostředky jako tzv. **projekty do 25 000 Kč**. V roce 2013 neobdržel touto cestou příspěvek žádný projekt protidrogové prevence.

Činnost **Protialkoholní a protitoxikomanické záchytné stanice** je každoročně hrazena z rozpočtu Olomouckého kraje částkou **6 099 000 Kč**.

Od roku 2004 je možnost získat dotaci také cestou tzv. **významných projektů**. Priority i princip schvalování je obdobný „projektům do 25 000 Kč“, požadovaná částka může být libovolně vysoká. Žádosti jsou předkládány na ekonomický odbor krajského úřadu, rozhoduje Rada Olomouckého kraje.

Víceleté financování, přímý nákup služeb ani využití Evropských fondů výlučně pro oblast služeb pro uživatele návykových látek nebylo Olomouckým krajem realizováno.

Výdaje na protidrogovou politiku z rozpočtu Olomouckého kraje v roce 2013

Výdaje	Popis	Výše (v Kč)
Dotační program Olomouckého kraje pro oblast protidrogové prevence pro rok 2013	Je určen osobám, jejichž činnost nebo výstupy činnosti mají přínos pro Olomoucký kraj a jeho obyvatele a které poskytují na území Olomouckého kraje služby pro uživatele drog - typy odborné péče dle § 20 odst. 2 zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů: kontaktní a poradenské služby, terénní programy pro uživatele drog, ambulantní léčba závislostí, programy následné péče (ambulantní doléčovací programy) a služby pro uživatele návykových látek v konfliktu se zákonem a jsou současně poskytovatelem sociálních služeb dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.	2 500 000
Protialkoholní a protitoxikomanická záchytná stanice		6 099 000
Vzdělávání vybraných metodiků primární prevence na školách a školských zařízeních	příspěvek z rozpočtu Olomouckého kraje pro příspěvkovou organizaci Pedagogicko-psychologickou poradnu na vzdělávání vybraných metodiků primární prevence na školách a školských zařízeních - roční vzdělávací cyklus, který vrcholí krajskou konferencí primární prevence	200 000
Celkem		8 099 000

3.2 Způsob zajištění financování protidrogových služeb ze strany obcí

Na financování služeb obce Olomouckého kraje participují spíše na dobrovolné bázi, ale všechny služby, na jejichž financování se podílel Olomoucký kraj, byly podpořeny i z rozpočtů obcí.

Vyjímkou je Statutární město Přerov, které v roce 2013 ze svého rozpočtu nepodpořilo ani jednu ze služeb pro problémové uživatele drog (Kontaktní centrum a Terénní program), působících na jeho území. Po intenzivních jednáních organizace o. s. KAPPA-HELP a doporučení Komise pro prevenci kriminality a drogových závislostí Rady Olomouckého kraje by mělo od roku 2014 dojít k nápravě.

Souhrn výdajů podle typu služeb/podle účelu (v Kč)

Typ služeb	2013		
	rozpočty		Evropské
	krajů	obcí	fondy
Primární prevence*		534 000	
Primárně-preventivní programy realizované školami a školskými zařízeními		8 000	
Primárně-preventivní programy realizované jinými subjekty		512 000	
Jiné a nezařazené preventivní programy		14 000	
Harm reduction	1 850 000	1 386 000	
Terénní programy	500 000	500 000	
Kontaktní centra	1 030 000	716 000	
Sloučené programy kontaktních center a terénních programů	320 000	170 000	
Jiné a nezařazené harm reduction programy			
Ambulantní služby	250 000	1 215 000	
Ambulantní služby zdravotní			
Ambulantní služby sociální	250 000	1 215 000	150 000
Jiné a nezařazené ambulantní služby			
Preventivní a léčebné služby ve vězení	70 000	130 000	

Rezidenční služby			
Lůžkové zdravotní služby			
Terapeutické komunity			
Domovy se zvláštním režimem** určené primárně osobám s diag.závislosti, příp. jiné zařízení pro chronickou (paliativní) péči osob s diag. Závislostí			
Jiné a nezařazené rezidenční služby			
Služby následná péče	330 000	516 000	3 450 000
Následná péče ambulantní	90 000	20 000	3 250 000
Následná péče pobytová	240 000	496 000	200 000
Jiné a nezařazené služby následné péče			
Sociální podniky			1 000 000
Záchytné stanice a ošetření intoxikovaných osob	6 099 000		
Prevence drogové kriminality			
Koordinace/výzkum/informace			
Jiné nezařazené***			4 832 000
CELKEM			

3.3 Financování služeb evropskými fondy

Evropské fondy byly v Olomouckém kraji pro financování služeb využívány pouze doplňkově, nebyla z nich financována standardní činnost služeb. Olomoucký kraj nebyl realizátorem žádného z projektů.

Kromě projektu „První pomoc pro patologické hráče a jejich rodiny“ (Sdružení Podané ruce, o. s.) byly všechny realizované projekty zaměřeny na sociální začleňování a uplatnění cílové skupiny na trhu práce.

Výdaje z rozpočtu evropských fondů v roce 2013

Operační program	Projekt	Výše výdajů (v Kč) na protidrogovou politiku	Výše výdajů (v Kč) na gambling
OP LZZ	Doléčovací centrum Restart	200 000	
OP LZZ	Pomoc sociálně vyloučeným osobám s uplatněním na trhu práce	524 000	
OP LZZ	Ambulance Adiktologie		150 000
OP LZZ	Projekt „Restart“	2 600 000	
OP LZZ	Pracovní centrum Posádka	1 700 000	
OP LZZ	Doléčovací centrum Restart	3 250 000	
OP LZZ	P-centrum – Naše café	1 000 000	
Celkem		9 274 000	150 000

4 Služby poskytované uživatelům drog a osobám ohroženým drogami

Síť těchto služeb není formálně definována, ale služby působící na území Olomouckého kraje, neformální síť vytváří.

4.1 Specifická primární prevence

Aktivity v oblasti specifické primární prevence

V největším rozsahu se těmito aktivitám věnuje organizace P-centrum, která významným způsobem pracuje v rámci Programů primární prevence také s pedagogy Olomouckého regionu.

Na jednotlivých školách jsou realizovány minimální preventivní programy, některé školy realizují i další aktivity a projekty v oblasti prevence rizikových projevů chování. Mezi největší vzdělavatele a realizátory programů v Olomouckém kraji patří již zmíněné P-centrum, Pontis Šumperk o.p.s., Sdružení D (Olomouc), Sdružení Podané ruce, o. s. (Prostějov a okolí) a o. s. KAPPA – HELP (Přerov a okolí), kde se také věnují vzdělávání pedagogických pracovníků škol a školských zařízení.

Programy primární prevence realizované v r. 2013 (mimo prevence realizované školami a školskými zařízeními)

Název projektu/programu	Realizátor programu (pracoviště)	Cílová skupina	Charakteristika aktivit	PP Všeobecná/Selektivní/Indikovaná	Certifikovaná služba (ano/ne)
Prevence pro školy pro rok 2013	P-centrum Olomouc	Žáci 2. stupně ZŠ	Interaktivní práce s kolektivem, prožitkové lekce	selektivní	ano
Vzdělávání školních metodiků prevence pro rok 2013	P-centrum Olomouc	25 školních metodiků prevence ze ZŠ a SŠ	Nabídka vzdělávacího 250 hodinového programu specializačního studia pro školní metodiky prevence	všeobecná	ano
Prevence rizikového	Sdružení	Žáci 2.	Aktivní sociální	selektivní	ano

chování u žáků základních škol a studentů středních a učňovských škol v prostějovském regionu	Podané ruce, o.s. – Kontaktní centrum Prostějov	stupně ZŠ a studenti SŠ	učení, protidrogová prevence		
Vzdělávání školních metodiků prevence pro rok 2013	Resocia o.s.	20 školních metodiků prevence ze ZŠ a SŠ	Nabídka vzdělávacího 250 hodinového programu specializačního studia pro školní metodiky prevence	všeobecná	ne
Prevence rizikového chování na školách v Olomouckém kraji prostřednictvím interaktivních zážitkových programů	Sdružení D Olomouc	Žáci 2. stupně ZŠ a studenti SŠ	Interaktivní zážitkové programy formou dramaterapie	selektivní	
E-Bezpečí - nebezpečí elektronické komunikace pro žáky i učitele II. etapa	Univerzita Palackého Olomouc	Žáci 2. stupně ZŠ a studenti SŠ	Cílený interaktivní program prevence E-bezpečí	všeobecná	ne
Program specifické primární prevence KAPPA-HELP	Kappa-Help Přerov	Žáci 2. stupně ZŠ	Komplexní program primární prevence zahrnující základní témata této oblasti	selektivní	
Vzdělávání školních metodiků prevence pro rok 2013	Kappa-Help Přerov	20 školních metodiků prevence	Nabídka vzdělávacího 250 hodinového programu	všeobecná	

		ze ZŠ a SŠ	specializačního studia pro školní metodiky prevence		
Program specifické primární prevence pro žáky 2. stupně ZŠ v rámci protidrogové prevence	Darmoděj Jeseník	Žáci 2. stupně základních škol	Zážitkové lekce a přednášky pro žáky 2. stupně ZŠ	všeobecná	ne

* VP – všeobecná prevence, SP – selektivní prevence, IP – indikovaná prevence

4.2 Oblast snižování rizik spojených s užíváním drog

Služby v oblasti snižování rizik spojených s problémovým užíváním drog

Služby v oblasti snižování rizik spojených s užíváním drog zajišťuje v Olomouckém kraji 5 kontaktních center, která jsou umístěna v bývalých okresních městech. V každém regionu jsou také realizovány i terénní programy.

Klientům a blízkým osobám jsou bez zbytečných odkladů dostupné služby dle standardů odborné způsobilosti Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky.

Pro klienty, kteří mají problém se zákonem nebo jsou ve výkonu trestu, Sdružení Podané ruce, o. s. již mnoho let realizuje úspěšný „Program práce klienty v konfliktu se zákonem“ probíhající mimo jiné i v úzké spolupráci s Vazební věznicí Olomouc a s věznicí Mírov.

Ve službách Kontaktní centrum v Olomouci a Terénní programy Olomouc došlo k výraznému zvýšení počtu klientů, kontaktů i vyměněných stříkaček. Vykázané počty jsou ve většině sledovaných údajů nejvyšší za dobu fungování obou služeb.

Nižší výkonnost má Terénní program Babylon (Darmoděj, o. s.) realizovaný na Jesenicku, což je způsobeno hlavně velkou rozlehlostí této oblasti a nízkou hustotou jejího osídlení.

Služby v oblasti snižování rizik poskytované v r. 2013 (včetně programů snižování rizik na tanečních akcích, v klubech a prostředí noční zábavy)

Název projektu/ programu	Realizátor	Typ služby*	Cílová skupina	Počet osob, kt. služby využily /z toho UD	Počet kontaktů ¹	Počet vydaných inj. stř.	Územní působnost, spádovost
K-centrum Darmoděj	Darmoděj, o.s.	KPS	Problémoví uživatelé drog	209/197	3098	23961	Jesenicko
K-centrum Krédo	PONTIS Šumperk o.p.s.	KPS	Problémoví uživatelé drog	147/120	1606	24850	Šumpersko
Kontaktní centrum v	Sdružení Podané	KPS	Problémoví	370/326	8377	39320	Olomoucko

¹ Kontakt: Každá návštěva/situace, při které dochází k interakci mezi klientem a pracovníkem programu (tzn. poskytnutí určité služby, informace, nebo poradenství - včetně skupinového. Příjem telefonického hovoru není kontakt.

Olomouci	ruce, o.s.		uživatelé drog				
Kontaktní centrum Prostějov	Sdružení Podané ruce, o.s.	KPS,T P	Problémo ví uživatelé drog	273/223	2189	28048	Prostějovsko
KKC Kappa	o.s. Kappa- Help	KPS	Problémo ví uživatelé drog	280/133	1636	23235	Přerovsko
Terénní programy Olomouc	Sdružení Podané ruce, o.s.	TP	Problémo ví uživatelé drog	225/225	1793	36293	Olomoucký region
Terénní programy Šumpersko	Sdružení Podané ruce, o.s.	TP	Problémo ví uživatelé drog	247/244	1893	18422	Šumperský region
Terénní program Kappa-Help	Sdružení Podané ruce, o.s.	TP	Problémo ví uživatelé drog	923/508	1064	8443	Přerovský region
Terénní program Babylon	Darmoděj, o.s.	TP	Problémo ví uživatelé drog	/87	1755	7870	Jesenický region
Terénní programy Olomouc	Sdružení Podané ruce, o.s.	TP – snižov ání rizik na tanečn ích akcích	Návštěvní ci klubů nebo tanečních akcí (např. Fingers Up v Mohelni ci)		429		Olomoucký kraj, Královehrad ecký kraj, Pardubický kraj

* TP – terénní programy, KPS – kontaktní centra, KPS a TP – sloučené programy

Služby uvedené v této tabulce tvoří neformální „minimální síť“ služeb pro problémové uživatele drog v Olomouckém kraji, která se z hlediska územního pokrytí a dostupnosti služeb obyvatelům Olomouckého kraje v jednotlivých regionech zatím jeví jako dostačující.

Problémem zůstává nedostatečné financování některých služeb, zejména terénních programů, které jim neumožňuje vykonávat jejich činnost v dostatečném rozsahu a kvalitě.

4.3 Oblast léčby a resocializace

Služby v oblasti léčby a resocializace

V Olomouckém kraji je zajištěna střednědobá i dlouhodobá ústavní léčba závislostí v příspěvkových organizacích Ministerstva zdravotnictví: Psychiatrické nemocnici Marianny Oranžské v Bílé Vodě a v Psychiatrické léčebně ve Šternberku. V Psychiatrické nemocnici v Bílé Vodě jsou k dispozici komunitě i specializovaná oddělení pro komplexní léčbu závislostí. V Psychiatrické léčebně ve Šternberku je také zajišťována soudně nařízená ústavní léčba.

Středisko sekundární prevence a léčby závislostí při Vojenské nemocnici v Olomouci poskytuje kromě detoxikace a detoxifikace také krátkodobou léčbu.

Detoxikace je také poskytována ve Fakultní nemocnici v Olomouci a v Psychiatrické nemocnici Bílá Voda i Psychiatrické léčebně Šternberk.

Činnost Protialkoholní a protitoxikomanické záchranné stanice, která je každoročně podpořena finančními prostředky Olomouckého kraje ve výši zhruba 6 milionů Kč, také zajišťuje Vojenská nemocnice v Olomouci.

Ve Fakultní nemocnici v Olomouci je na Klinice psychiatrie v ambulanci závislostí realizován program ambulantní léčby a programy substituce.

Program ambulantní léčby a poradenství zajišťují v Olomouci občanské sdružení P-centrum a Sdružení Podané ruce, o. s.

Ambulantní léčbu závislosti na léčbu závislosti na legálních i nelegálních drogách zajišťují také psychiatrické ordinace a Centrum krizové intervence v Olomouci.

V Olomouckém P-centru dlouhodobě probíhá úspěšný doléčovací program, který je určen klientům z celé České republiky. Jeho součástí je i nabídka chráněného bydlení ve dvou bytových jednotkách.

Další doléčovací program v úzké spolupráci s Psychiatrickou nemocnicí v Bílé Vodě realizuje občanské sdružení Darmoděj o. s. ve městě Jeseníku.

Klienti obou programů mají možnost získat pracovní návyky v podporovaném zaměstnání v dalších programech těchto organizací, které jsou financovány z finančních prostředků Evropské unie.

Služby v oblasti ambulantní léčby v r. 2013

Název projektu/programu	Realizátor	Typ služby*	Cílová skupina	Počet osob, kt. služby zař. využily	Územní působnost, spádovost
P-centrum – Poradna pro alkoholové, drogové a jiné záv	P- centrum	AL	Problémoví uživatelé drog a alkoholu	220	Olomoucko a okolní regiony
Ambulance adiktologie	Sdružení Podané ruce, o.s.	AL	Hazardní hráči,problé moví uživatelé drog a alkoholu	237	Olomoucko a okolní regiony
Ambulance pro alkoholismus a jiné toxikománie	Fakultní nemocnic e v Olomouci	AL, SL	Problémoví uživatelé drog a alkoholu		Olomoucký kraj

* AL – ambulantní léčba, SL – substituční léčba, SP – stacionární program

Síť ambulantní léčby je nerovnoměrně rozložená, směrem na sever je žádoucí její rozšíření.

Služby v oblasti rezidenční léčby v r. 2013

Název projektu/programu	Realizátor	Typ služby*	Cílová skupina	Územní působnost, spádovost
Psychiatrická nemocnice v Bílé Vodě	MZ	DXT, LZS, RPTK	Problémoví uživatelé drog a alkoholu	ČR
Psychiatrická léčebna ve Šternberku	MZ	DXT, LZS	Problémoví uživatelé drog a alkoholu	ČR
Středisko sekundární prevence a léčby závislostí, Vojenská nemocnice v Olomouci	MO	DXT	Problémoví uživatelé drog a alkoholu	Olomoucký kraj

**DXT – detoxifikace, LZS – lůžkové zdravotní služby, RPTK – terapeutické komunity, DSZR – domovy se zvláštním režimem, - jiné*

Služby v oblasti následné péče

Služby v oblasti následné péče v r. 2013

Název projektu/programu	Realizátor	Typ služby*	Cílová skupina	Počet osob, kt. služby zař. využily	Počet nově evid. žádostí o léčbu	Územní působnost, spádovost
P-centrum – Doléčovací centrum	P-centrum	následná péče ambulantní, pobytová	Nealk. drogy, alkohol, hazardní hra	41	26	CR
Doléčovací centrum Darmoděj	Darmoděj, o.s.	následná péče ambulantní, pobytová	Nealk. drogy, alkohol, hazardní hra	41		ČR

*ambulantní – následná péče ambulantní, pobytová – následná péče pobytová, - jiné

Ostatní specializované programy

Ostatní specializované programy v r. 2013

Název projektu/programu	Realizátor	Typ služby*	Cílová skupina	Počet osob, kt. služby zař. Využily/z toho UD	Územní působnost, spádovost
Práce s klienty v konfliktu se zákonem	Sdružení Podané ruce, o.s.	Služby ve vězení	Problémový uživatelé drog a alkoholu, patologičtí hráči	190/152	Olomoucký kraj

* služby ve vězení, sociální podniky, záchytné stanice apod.

5 Změny v poskytování služeb

V oblasti protidrogových služeb nevznikl v roce 2013 v Olomouckém kraji žádný zcela nový program, pouze službu terénní programy pro uživatele drog, kterou v Šumperském regionu realizovalo občanské sdružení RES-SEF, o. s, převzalo ve druhé polovině roku 2012 Sdružení Podané ruce, o. s.

Tato služba je od roku 2013 poskytována v obcích tohoto regionu pod názvem „Terénní programy Šumpersko“.

K 31. 3. 2012 byl ukončen provoz Kontaktního centra v Hranicích (o. s. Kappa – Help).

Olomoucký kraj má poměrně hustou síť služeb pro uživatele alkoholu i nealkoholových drog, a také pro patologické hráče a osoby blízké. Dostupnost těchto služeb pro obyvatele kraje je dobrá zejména v jižní a jihovýchodní části kraje, směrem na sever hustota nabízených služeb klesá.

Relativně dobrá je dostupnost nízkoprahových služeb i terénních programů.

V Prostějovském regionu by bylo vhodné poněkud rozšířit terénní program Sdružení Podané ruce, o. s. Tento terénní program stále není z důvodu nedostatku finančních prostředků realizován v potřebném rozsahu, omezeně fungovala i nabídka injekčního materiálu ve třech lékárnách.

Na distribuci injekčního materiálu spolupracovalo s lékárnami také o. s. KAPPA-HELP v Přerově.

Velkým problémem zůstává nedostatečná nebo úplně chybějící participace obcí (např. Statutární město Přerov) na financování služeb pro tuto cílovou skupinu.

Sdružení Podané ruce, o. s. realizovalo veřejnou zakázku „**Vytvoření metodiky práce s uživateli konopných drog a vytvoření vzdělávacího curricula pro pracovníky v adiktologických službách pro specifickou oblast poradenství a léčby uživatelů konopných drog**“, jejímž zadavatelem je Úřad vlády České republiky. Na této zakázce se podílelo také občanské sdružení KAPPA – HELP: